

ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να αντιστοιχίσετε κάθε στοιχείο της Α΄στήλης (προέλευση προσφύγων) με ένα από τα στοιχεία της Β΄στήλης (τόπος καταφυγής – υποδοχής):

Α΄στήλη	Β΄στήλη
1. Ψαριανοί	Α. Σποράδες
2. Κρητικοί	Β. Μεσολόγγι
3. Κύπριοι	Γ. Σπέτσες
4. Εύποροι κάτοικοι των Κυδωνιών	Δ. Ψαρά
5. Χίοι	Ε. Ιταλία – Γαλλία
6. Μακεδόνες	Στ. Νησιά Αιγαίου, Πελοπόννησος
7. Σουλιώτες	Ζ. Λέσβος

Μονάδες 7

ΘΕΜΑ Α2

Να ορίσετε τις έννοιες:

- Εθνικές γαίες
- Ανόρθωση
- Μακεδονική Επιτροπή

Μονάδες 15

Μονάδες 22

ΘΕΜΑ Β1

- Πότε και από ποιον διατυπώθηκε πρώτη φορά η Μεγάλη Ιδέα; Ποιο ήταν το περιεχόμενό της;

Μονάδες 6

- Πώς επηρέαζε η ύπαρξη της Μεγάλης Ιδέας την πολιτική και την οικονομία της Ελλάδας σε όλο το 19^ο αιώνα;

Μονάδες 8

ΘΕΜΑ Β2

- Ποιες εσωτερικές μεταρρυθμίσεις θεωρούσε ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ως αρχηγός του Αγγλικού κόμματος, ότι έπρεπε να γίνουν πριν την παραχώρηση συντάγματος;

Μονάδες 7

- Ποιο ήταν το πρόγραμμα του γαλλικού κόμματος για την εσωτερική πολιτική του ελληνικού κράτους;

Μονάδες 7

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τον πίνακα και τα κείμενα που σας δίνονται να εξηγήσετε:

α. Ποιες ήταν οι επιπτώσεις από την άφιξη των προσφύγων του 1922 στον πληθυσμό της Ελλάδας

Μονάδες 7

β. Πώς επηρέασε η άφιξη των προσφύγων του 1922 την εθνολογική σύσταση της Ελλάδας

Μονάδες 18

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

Πίνακας

Οι δέκα δήμοι της χώρας με τη μεγαλύτερη αναλογία προσφύγων στο συνολικό πληθυσμό τους (1928)

ΠΟΛΗ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ
Δράμα	70.2%
Καβάλα	56.9%
Σέρρες	50.4%
Θεσσαλονίκη	47.8%
Μυτιλήνη	46.8%
Ξάνθη	41.4%
Πειραιάς	40%
Ηράκλειο	35.9%
Χίος	35.7%
Κομοτηνή	34.1%

2

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄

[...] Στη Θράκη, όπου ο ελληνικός πληθυσμός είχε υποστεί δραστική μείωση μετά τη βουλγαρική κατοχή το 1913, η εγκατάσταση των προσφύγων ήταν άμεση προτεραιότητα για το ελληνικό κράτος. Το 1924, το ελληνικό στοιχείο έφτασε το 62,1 % του πληθυσμού, ενώ, τέσσερα χρόνια αργότερα ένας στους τρεις κατοίκους της Θράκης ήταν πρόσφυγας. [...] Όπως επισήμανε ο πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος σε λόγο του το 1929, «...δεν υπήρξε ποτέ εθνικόν ελληνικόν κράτος εξίσου μεγάλον, όπως αυτό το οποίο έχουμε σήμερα (...) και μάλιστα τόσον ομοιογενές».

Γιώργος Γιαννακόπουλος,

«Η Ελλάδα με τους πρόσφυγες», στο ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ 1770 -2000, τ.7^{ος}, Ελληνικά γράμματα, Αθήνα 2003, σ. 92

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ΄

[...] οι κυβερνήσεις [...] εκτελούν μεγάλα εγγειοβελτιωτικά και αρδευτικά έργα, κυρίως σε τρεις περιοχές, στις πεδιάδες των

ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

Σερρών, της Δράμας και της Θεσσαλονίκης: διευθετούν προς όφελος της γεωργίας κοίτες χειμάρρων και μεγάλων ποταμών, όπως του Αξιού, του Στρυμόνα κλπ., που με τις πλημμύρες τους νέκρωναν τις παρόχθιες γαίες σε μεγάλο βάθος, αποξηραίνουν λίμνες [...] και τις γαίες τις παραδίδουν σε ακτήμονες πρόσφυγες και γηγενείς. Ο Γερμανός Stephan Ronhart [...] γράφει «Σήμερα η Ελλάδα, αφότου δέχθηκε στο έδαφός της τα πλήθη των προσφύγων, περικλείει στα σύνορά της ένα σχεδόν απόλυτα ομογενή από άποψη γλώσσας και θρησκείας λαό 6.550. 000 ψυχών». Και σε άλλο σημείο «Ο ελληνισμός σώζοντας τους πρόσφυγές του από την καταστροφή και την εξουθένωση έσωσε τον ίδιο του τον εαυτό και ανορθώθηκε πάλιν ηθικά, ενώ σύγχρονα συναρμολόγησε σφικτά ολόκληρο τον εθνικό του κορμό [...]».

Απ. Βακαλόπουλος,

Νέα Ελληνική Ιστορία, σ. 383 -385 στο Αξιολόγηση των μαθητών της Γ΄τάξης Λυκείου στο μάθημα Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, τχ β, ΚΕΕ, Αθήνα 2000, σ. 205-206

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τα κείμενα που σας δίνονται και τις ιστορικές σας γνώσεις να εξηγήσετε:

α. Τι προέβλεπε το πρόγραμμα του Τρικούπη για την οικονομική ανάπτυξη και την προώθηση της κατασκευής των απαραίτητων υποδομών; Με ποιους τρόπους έγινε προσπάθεια για υλοποίηση αυτού του προγράμματος;

Μονάδες 10

β. Τι γνωρίζετε για τα δάνεια που συνάπτει η Ελλάδα στο εξωτερικό μετά τη δεκαετία του 1860 και ιδιαίτερα από τις κυβερνήσεις του Τρικούπη; Πώς αξιοποιήθηκαν αυτά τα δάνεια;

Μονάδες 15

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

Συνοπτικά, τα δάνεια του εξωτερικού που συνάφθηκαν κατά την περίοδο 1879-1893 ήταν εννέα. Το ονομαστικό ποσό των δανείων έφθασε συνολικά τα 640.000.000 χρυσά φράγκα [...] Με μόνη εξαίρεση το δάνειο του 1879, δηλαδή 44.000.000, όλα τα άλλα είχαν συναφθεί από τις κυβερνήσεις του Τρικούπη [...] «Ακατανόητον μου φαίνεται πώς μέχρι του 1890, οι ξένοι κεφαλαιούχοι εδέχθησαν τόσον πρόθυμοι να μας δανείσωσι τοσαύτα εκατομμύρια». γράφει ο Α. Ανδρεάδης [...] Ο ίδιος επικαλείται τρεις λόγους στην προσπάθειά του να εξηγήσει αυτό το «παράδοξο». Κατά πρώτο, αναφέρει την εμπιστοσύνη των ξένων προς τον Χαρίλαο Τρικούπη. Στη συνέχεια αναφέρει «την περιεργονέλξιν την οποία ασκούν γενικώς τα επισφαλή χρεώγραφα». Και τέλος, ο ίδιος αναφέρει τον τρίτο λόγο, ο οποίος

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΘΕΜΑΤΩΝ : Ε. ΛΑΓΟΥ

ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

στην ουσία είναι ο μοναδικός: «οι Ευρωπαίοι κεφαλαιούχοι παρακινήθηκαν να μας δανείσωσι τα εκατομμύρια των λόγω των επικρατούντων εκεί χαμηλών τόκων». Έτσι, αν δάνειζαν στην Ελλάδα το έκαναν γιατί οι άλλες λύσεις στον ευρωπαϊκό χώρο είχαν περιορισθεί. Τα δάνεια δεν έγιναν λόγω εμπιστοσύνης στην Ελλάδα, αλλά «παρά την έλλειψιν εμπιστοσύνης». Στόχος των δανειστών ήταν να έχουν αποκαταστήσει το κεφάλαιό τους το συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα, ώστε να απαλλαγούν έγκαιρα από τις αγωνίες που τόσο άφθονα τους πρόσφερε ένα κράτος σαν το ελληνικό.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΔ', σ. 78-7.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄

Είναι φανερό ότι τέτοιας έκτασης έργα, σαν αυτά που περιλαμβάνονταν στο πρόγραμμα του Τρικούπη, δεν μπορούσαν να πραγματοποιηθούν παρά μόνο με εξωτερικό δανεισμό. Ο εξωτερικός δανεισμός ήταν, ακόμη, απαραίτητος και για τις εξοπλιστικές ανάγκες του στρατού, ο οποίος έπρεπε να βρίσκεται διαρκώς σε κατάσταση ετοιμότητας στο αβέβαιο σκηνικό της Νότιας Βαλκανικής. Ο Χαρίλαος Τρικούπης ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας, όταν η ρύθμιση των παλαιών δανείων, με τον συμβιβασμό του 1878, επέτρεψε στην Ελλάδα να έχει πρόσβαση στα διεθνή χρηματιστήρια, σε μια εποχή ιδιαίτερα ευνοϊκή για τη διεθνή κίνηση των κεφαλαίων. «Ο Τρικούπης ήταν ο πρώτος Έλληνας πρωθυπουργός που κατόρθωσε διπλό προϋπολογισμό, τακτικό και έκτακτο. Με τον τακτικό εξυπηρετούσε τα έξοδα του δημοσίου κατά υπουργείο και με τον έκτακτο ασκούσε την κυρίως οικονομική του πολιτική, που ήταν η κατασκευή της απαραίτητης υποδομής για την ανάπτυξη της οικονομίας. Τα έξοδα του έκτακτου προϋπολογισμού τα κάλυπτε με τη σύναψη εξωτερικών δανείων. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι τα εξωτερικά δάνεια χρησιμοποιήθηκαν αποκλειστικά για την κατασκευή των δημόσιων έργων: ένα αρκετά μεγάλο μέρος των δανείων απορροφήθηκε από τις στρατιωτικές δαπάνες, όπως η κατάσταση στα Βαλκάνια επέβαλλε»

Παπαθανασόπουλος Κ., «Η ελληνική εμπορική ναυτιλία. Κράτος και ναυτιλιακή πολιτική στη μετεπαναστατική περίοδο. Οι πρώτες προσπάθειες δημιουργίας ελληνικής ατμοπλοΐας. 1833- 1856, σελ. 141- 142.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ΄

Το μεγαλύτερο μέρος των δανείων αυτών χρησιμοποιήθηκε για την εξόφληση των εσωτερικών δανείων ή για τη βελτίωση της κατάστασης ορισμένων σημαντικών τραπεζών. Μόνο 6% χρησιμοποιήθηκε για παραγωγικά έργα. Η εξόφληση του δανείου αυτού απορροφούσε το 40%-50% των κρατικών εσόδων»

Σβορώνος Ν., Ανάλεκτα νεοελληνικής ιστορίας και ιστοριογραφίας, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1995, σελ. 292.

ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει. Μολύβι επιτρέπεται, μόνο αν το ζητάει η εκφώνηση, και μόνο για πίνακες, διαγράμματα κλπ.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

5